

Allerheiligen is het feest van de gelukzaligen. We verlangen allemaal naar zaligheid, naar geluk. Waar dat geluk uit bestaat zal voor ieder van ons anders zijn. Het laat zich moeilijk omschrijven. Vaak vergissen we ons; zoeken we het op de verkeerde plaats, bij de verkeerde mensen. En als we het vinden is het altijd eindig. We worden keer op keer teleurgesteld. Het verlangen is echter onuitroeibaar. Ik ben ervan overtuigd dat dit verlangen naar geluk uiteindelijk van goddelijke oorsprong is: God heeft het in ons hart gelegd om ons naar zich toe te trekken. Hij alleen is in staat om ons diepste verlangen te vervullen.

De weg naar dat geluk heeft Jezus in zijn Bergrede voor zijn leerlingen uitgestippeld. Acht stappen naar geluk, zou je kunnen zeggen. De heiligen die wij vandaag viëren zijn zij die de vervulling van hun geluk hebben gevonden in de navolging van Jezus. De zaligsprekingen tonen immers het gelaat en de karaktertrekken van Jezus Christus zelf. Ze vormen zijn profiel. Hij leefde wat Hij zijn volgelingen voorhield. Tegelijk vormen deze zaligsprekingen daarom ook de blauwdruk voor iedere mens die Jezus wil navolgen. De christen - en ex professo de monnik - is geroepen een mens van de zaligsprekingen te worden.

Maar hoe gelukkig ben je als je arm bent van geest? Of treurend? Of zachtmoedig? Kun je van geluk spreken als je hongert en dorst naar gerechtigheid? Zijn de barmhartigen, de zuiveren van hart, zij die vrede brengen of vervolgd worden per definitie gelukkig te prijzen?

Het lijkt er op alsof de belofte van geluk verband houdt met een voltooiing in de toekomst, in een leven ná dit aardse leven. De boodschap van de zaligsprekingen herneemt de beloften die sinds Abraham aan het uitverkoren volk gedaan werden. Ze voltooit die echter door ze niet alleen maar te richten op het bezit van een geografisch land, maar op het genot van het rijk der hemelen als het land van de belofte. Echter is dit rijk niet voorbehouden aan het leven na onze dood. De kern van de evangelische boodschap is immers, dat met de komst van Jezus het rijk Gods midden onder ons is gekomen. Ja, sterker nog: Hij is zélf het rijk der hemelen: *“als Ik door de Geest Gods de duivels uitdrijf dan is inderdaad het Rijk Gods tot u gekomen”* (Mt. 12,28). Daarom kon Hij getuigen: *“het koninkrijk van God ligt binnen uw bereik.”* (Lc. 17,21).

God roept ons tot zijn eigen zaligheid door onze verbondenheid met Jezus in het geloof. Heeft de Heer zelf niet tot Nicodemus gezegd: *“wie in de Zoon gelooft heeft eeuwig leven”* (Joh. 3, 36)? En toen Hij zichzelf het Brood des levens noemde verzekerde Hij zijn leerlingen dat wie tot Hem komt geen honger meer zal hebben en wie in Hem gelooft nooit meer dorst zal krijgen (Joh. 6, 35). Jezus bood troost aan de treurende weduwe, die haar enige zoon ging begraven, door hem tot leven te wekken. Hij is zelf bij uitnemendheid de zachtmoedige en de zuivere van hart: *“Leert van Mij – zo nodigde hij zijn leerlingen uit - Ik ben zachtmoedig en nederig van hart”* (Mt. 11, 29). En in zijn persoon heeft Hij ons vrede gebracht: *“Vrede laat Ik jullie na, mijn eigen vrede geef Ik jullie”* (Joh. 14,27). Als de gekruisigde Zoon van God is Jezus bij uitstek degene die om de gerechtigheid vervolgd is.

Letterlijk centraal staat in deze reeks van acht zaligsprekingen de barmhartigheid: *Zalig de barmhartigen, want zij zullen barmhartigheid ondervinden*. Paus Franciscus merkt in zijn schrijven bij gelegenheid van het jaar van Barmhartigheid op dat “Jezus Christus het gelaat is van de barmhartigheid van de Vader” en dat “het mysterie van het christelijk geloof in dit woord zijn samenvatting lijkt te vinden”.

“Nadat de Vader zijn naam heeft geopenbaard aan Mozes als ‘een **barmhartige** en medelijdende God, lankmoedig, groot in liefde en trouw’ (Ex. 34,6) heeft Hij niet opgehouden in de geschiedenis zijn goddelijke natuur te doen kennen. In de ‘volheid van de tijd’ zond Hij zijn Zoon, geboren uit de maagd Maria, om ons definitief zijn liefde te openbaren.”

“Barmhartigheid, zo schrijft paus Franciscus, is het woord dat het mysterie van de Allerheiligste Drie-eenheid openbaart. Barmhartigheid is de uiterste en hoogste daad waarmee God ons tegemoet komt in Christus. Barmhartigheid is de fundamentele wet die woont in het hart van iedere persoon, wanneer hij met oprechte ogen kijkt naar de broeder en zuster die hij ontmoet op zijn levensweg. Barmhartigheid is de weg die God en mens verenigt, omdat zij ons hart opent voor de hoop onvoorwaardelijk bemind te zijn ondanks de beperking van onze zonde.”

De Heer Jezus heeft ons in de parabel van het laatste oordeel getoond dat Hijzelf gevoed wordt wanneer wij een hongerige spijzigen, dat Hijzelf gelaafd wordt wanneer wij een dorstige te drinken geven; dat al wat wij aan de geringsten van zijn broeders of zusters hebben gedaan, aan Hemzelf gedaan hebben (Mt. 25, 40). Zo zullen wij ‘barmhartig zijn zoals onze hemelse Vader barmhartig is’ (vgl. Lc. 6, 36). Daarom: *“zalig de barmhartigen, want zij zullen barmhartigheid ondervinden.”*

De zaligsprekingen leren ons het uiteindelijke doel waartoe God ons roept: het koninkrijk, het aanschouwen van God, de deelname aan de goddelijke natuur, het eeuwig leven, het kindschap en de rust in God. Maar dit geluk ligt niet ver van ons. De heiligen hebben het uiteindelijk ook in hun aardse leven gevonden, zij het niet zonder vervolging en verdriet.

De zaligsprekingen plaatsen ons voor beslissende keuzen met betrekking tot onze onderlinge verhoudingen alsook tot de aardse goederen; ze zuiveren ons hart om te leren God boven alles te beminnen. De beloofde zaligheid leert ons dat het ware geluk niet ligt in rijkdom of welzijn, noch in menselijke eer en macht, noch in welk menselijk werk dan ook, hoe nuttig dit ook moge zijn, zoals wetenschap, techniek en kunst, noch in enig schepsel, maar in God alleen. En wel zoals Hij zich in Jezus aan ons heeft geopenbaard. Onze zaligheid, ons geluk zal zijn dat we –reeds in het hier en nu– met Hém verenigd leven, die voor ieder van ons de Weg, de Waarheid en het Leven wil zijn (Joh. 14, 6).

In geloof wordt het ons al geschonken. Immers: *“nu reeds zijn wij kinderen van God.”* Maar tegelijk moeten we toegroeien naar de volheid: *“wat wij zullen zijn is nog niet geopenbaard, maar wij weten dat wanneer het geopenbaard wordt, wij aan Hem gelijk zullen zijn omdat wij Hem zullen zien zoals Hij is.”* Samen met alle Heiligen. Amen.